

ÀMBIT ARTÍSTIC**MÚSICA****Música (matèria comuna a 1r i 2n o 3r)****Música (matèria optativa de 4t)****EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA****Educació visual i plàstica (matèria comuna a 1r i 2n o 3r)****Educació visual i plàstica (matèria optativa de 4t)****ARTS ESCÈNIQUES I DANSA (matèria optativa de 4t)****COMPETÈNCIES BÀSIQUES DE L'ÀMBIT ARTÍSTIC**

La competència artística s'entén com l'habilitat per comprendre i fer un ús integrat de la varietat de coneixements que configuren l'art en els contextos socials en què són necessaris i demanats.

La implicació educativa d'aquesta competència ha de permetre l'aprenentatge de les arts no únicament com a objectes de coneixement tècnic, cultural, estètic o històric, sinó que han de ser concebudes com una praxi, com un procés holístic d'experiències d'aprenentatge vivencials i gratificants que des de l'aula puguin vincular-se cap al usos socials.

El coneixement i la pràctica de l'art han de permetre explorar, a través d'una reflexió crítica i compartida, la potencialitat versàtil dels llenguatges artístics. Per una banda, aquesta pràctica ha de facilitar els canals per fer emergir les emocions i els sentiments de l'alumnat, incentivant la creativitat i cercant vies per a l'expressió i la comunicació artístiques. El coneixement i la pràctica de l'art també han de permetre formar opinions i judicis basats en el respecte per la diversitat de formes i funcions d'expressió artística.

Per altra banda, el coneixement i la pràctica de l'art han de promoure la reflexió, la conscienciació i l'ús de l'art, amb la seva diversitat de llenguatges, per convertir-lo en un vehicle per a l'educació en valors i una eina eficaç de transformació i canvi social.

La competència comunicativa, entesa de manera genèrica, es fonamenta en l'habilitat de generar imatges mentals que ens faciliten la comprensió d'allò que percebem i ens ajuda a comprendre, interioritzar i interpretar conceptes, pensaments, sentiments i opinions, tant de manera oral com de manera gràfica i visual.

El pensament visual, que és una de les formes mentals de processar la informació i és complementària al pensament verbal i auditiu, ens ajuda a comprendre i interpretar la realitat que ens envolta. Incentiva la creativitat i interactua amb tots els contextos socials i culturals, com l'educació i la formació, la vida privada o professional, la cultura i l'oci, perquè a partir de la imaginació creadora es troben noves respostes.

Les matèries de música, d'educació visual i plàstica, i d'arts escèniques i dansa, presents en el currículum de l'educació secundària obligatòria, constitueixen una visió global i integradora de les arts amb més projecció en la societat contemporània. Les arts són actius culturals de primer ordre i cal que l'alumnat adopti una actitud activa, compregui i experimenti, durant el seu procés formatiu, les prestacions d'aquests llenguatges. L'enfocament de l'aprenentatge per competències de les arts ha de permetre que l'alumnat

prengui consciència de les seves capacitats i habilitats d'expressió artística, les explori, les canalitzi i les desenvolupi al llarg de la seva escolarització.

Les deu competències de l'àmbit artístic de música, d'educació visual i plàstica, i d'arts escèniques i dansa, s'organitzen a partir de tres dimensions: dimensió percepció i escolta; dimensió expressió, interpretació i creació; i dimensió societat i cultura.

Per a la matèria de música s'han establert dotze continguts clau (CC) que es distribueixen en funció de la seva relació amb cada competència. Per a la matèria d'educació visual i plàstica, hi ha quinze continguts clau i per a la matèria d'arts escèniques i dansa, vuit.

Atès que la competència digital és una competència transversal que s'adquireix a través de diverses matèries, i considerant que la dimensió d'expressió, interpretació i creació, inclou l'ús d'eines tecnològiques, s'han incorporat referències a l'àmbit digital en els continguts clau (CCD) i en els continguts per cursos.

Dimensió percepció i escolta

Aquesta dimensió agrupa les competències que corresponen a l'anàlisi de les produccions artístiques i a mostrar hàbits de percepció activa i reflexiva.

Aquesta dimensió està integrada per dues competències:

Competència 1. Utilitzar estratègicament els elements dels llenguatges visual, musical i corporal per analitzar les produccions artístiques
----

Aquesta competència implica ser capaç d'analitzar les produccions artístiques pròpies o d'altres en els àmbits de la creació visual, musical i corporal.

- En un primer moment, l'activitat analítica suposa un exercici de disposició i voluntat d'acció sobre les produccions artístiques subjectes a anàlisi, que ha de permetre destriar, identificar i descriure els elements presents a cada producció.
- La segona fase de l'anàlisi implica exercitar el pensament holístic per comprendre les interrelacions que s'estableixen entre els elements en el si de l'obra, que configuren i donen sentit a les produccions artístiques.

Per realitzar aquesta aproximació analítica l'alumne ha de tenir:

- Un coneixement previ dels elements que configuren les produccions artístiques.
- El coneixement i les habilitats per aplicar de forma estratègica l'anàlisi que permeti copsar les diferències i les singularitats pròpies de cada llenguatge artístic per establir les seves relacions formals i significatives.

Aquesta competència es relaciona amb les competències següents:

- Les competències 3 i 4, ja que són les relacionades amb l'àmbit de la interpretació en música i en educació visual plàstica, i per accedir i desenvolupar processos d'interpretació cal un bon coneixement i ús dels elements dels llenguatges artístics.
- Les competències 5 i 6, atès que per compondre amb elements dels llenguatges artístics o bé per experimentar i improvisar, primer cal tenir-ne un bon coneixement.
- La competència 7, perquè crear projectes artístics pressuposa el coneixement i l'aplicació pràctica dels elements dels llenguatges artístics.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
1.1. Identificar i descriure un nombre bàsic d'elements en l'anàlisi de les produccions artístiques.	1.2. Identificar, descriure (caracteritzar) i relacionar un nombre ampli d'elements en l'anàlisi de les produccions artístiques.	1.3. Descriure amb precisió les característiques dels elements en produccions artístiques més complexes i detectar les relacions i les estratègies compositives.

Continguts clau de música

- CC2. Elements i patrons musicals.
- CC3. Organologia i classificació dels instruments.
- CC4. Formacions instrumentals, la veu, el cant i el cos.
- CC5. Grafies, convencionals i alternatives.
- CC9. Eines TAC de suport a l'activitat i la producció musical.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

- CC1. Percepció visual i audiovisual.
- CC2. Fonaments del llenguatge visual, plàstic i audiovisual.
- CC3. Elements bàsics de les produccions artístiques.
- CC5. Forma: tipologia i característiques.
- CC13. Procediments d'anàlisi de produccions artístiques.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.

Competència 2. Mostrar hàbits de percepció reflexiva i oberta de la realitat sonora i visual de l'entorn natural i cultural

Aquesta competència fa referència a l'escolta i observació de l'entorn i és fonamental per assolir la resta de competències, atès que la percepció és l'estadi inicial per desenvolupar l'apreciació sensible, l'anàlisi i el coneixement de les produccions artístiques, la creació i l'expressió de les emocions.

Aquesta competència es vincula estretament amb les competències següents:

- La competència 1, atès que la percepció reflexiva de l'entorn suposa haver d'utilitzar elements i estratègies dels llenguatges visual, musical i corporal per analitzar les produccions artístiques.
- La competència 8, en tant que la percepció amb reflexió de l'entorn visual i sonor és el que després permetrà valorar amb respecte i sentit crític les produccions artístiques en els seus contextos i funcions.
- La competència 9, perquè treballar els hàbits de percepció, atenció, reflexió i escolta estableixen el pòsit que permet gaudir de les experiències i creacions artístiques com a font d'enriquiment personal i interpersonal.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
2.1. Mostrar l'hàbit de percebre de forma reflexiva el que és més evident del seu entorn visual i sonor proper.	2.2. Mostrar l'hàbit i l'interès de percebre de forma reflexiva i oberta el que és evident, subtil i complex de l'entorn proper i llunyà.	2.3. Mostrar l'hàbit i l'interès de percebre de forma oberta els entorns més complexos i ser capaç de cercar i crear nous coneixements en assumir i integrar els elements percebuts.

Continguts clau de música

- CC1. Tipus d'escolta musical.
- CC9. Eines TAC de suport a l'activitat i la producció musical.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

- CC1. Percepció visual i audiovisual.
- CC14. Ecologia visual i sonora.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.

Dimensió expressió, interpretació i creació

Les competències recollides en aquesta dimensió impliquen les capacitats d'anàlisi, interpretació, representació, creació, composició i experimentació amb relació a les produccions artístiques, així com els hàbits de treball necessaris per desenvolupar projectes disciplinaris o transdisciplinaris.

Competència 3. Interpretar música de forma individual i col·lectiva utilitzant la veu, els instruments, el cos i les eines tecnològiques

La interpretació musical a l'aula en format de grup classe ha de ser un dels àmbits disciplinaris més reeixits de l'educació musical obligatòria.

La música és un art dinàmic i el seu material, el so, és eteri, per la qual cosa la interpretació musical a l'aula troba la seva essència en el mateix procés d'interpretació musical (saber fer música): l'estudi individual i l'assaig en grup són els processos rellevants d'aquesta competència, que culmina en la interpretació final, a l'aula o fora, com a mostra de la qualitat del procés d'aprenentatge seguit.

L'estudi individual del repertori musical és un primer pas del procés en què l'alumnat ha d'habilitar la seva competència tècnica, expressiva i comunicativa, sigui amb un instrument, la veu, el cos o les eines tecnològiques. Amb aquest treball es desenvolupen dues dimensions d'aprenentatge clarament diferenciades: la purament cognitiva (concentració, abstracció, memòria...) i l'emocional-estètica (habilitat per sentir, expressar-se i comunicar musicalment).

Amb la pràctica de l'assaig del repertori en format de grup, una vegada assolit el treball individual previ, l'alumnat desenvoluparà un seguit d'actituds i conductes de caràcter social

(col·laboració, ajut entre iguals, iniciativa, respecte, empatia, etc.) que permetran que la seva aportació tècnica i expressiva musical s'imbrui en el conjunt. De tot això, se'n derivarà un procés de sincronització rítmica, melòdica i harmònica que facilitarà el progrés de la tasca compartida en què es convertirà la interpretació musical.

Aquesta competència es relaciona directament amb:

- La competència 1, atès que quan s'interpreta música és fonamental percebre-la reflexivament en el moment que esdevé de forma que la seva retroalimentació funciona com a guia de la interpretació.
- També està vinculada a les competències 8, 9 i 10, en tant que la interpretació musical ha de permetre verbalitzar l'experiència del procés i del resultat de la interpretació, així com tots els aspectes relacionats amb el gaudi estètic, els valors que emergeixen de la praxi compartida i de la dimensió cultural i social associada a les obres musicals interpretades.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
3.1. Interpretar música de forma individual, col·lectiva i col·laborativa, assolint un nivell tècnic i expressiu que permeti interpretar les parts musicals bàsiques i/o adaptades del repertori.	3.2. Interpretar música de forma individual, col·lectiva i col·laborativa, assolint un nivell tècnic i expressiu, amb domini de la lectoescriptura en el vessant rítmic i melòdic.	3.3. Interpretar música de forma individual, col·lectiva i col·laborativa, assolint un nivell tècnic i expressiu, amb domini de la lectoescriptura autònoma en el vessant rítmic, melòdic i harmònic del repertori.

Continguts clau de música

- CC4. Formacions instrumentals, la veu, el cant i el cos.
- CC5. Grafies, convencionals i alternatives.
- CC6. Tècniques d'interpretació musical i escènica col·laborativa.
- CC8. Rítmica, moviment i percussió corporal.
- CC9. Eines TAC de suport a l'activitat i la producció musical.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.
- CC12. Interacció de les arts.
- CCD9. Eines d'edició de documents de text, presentacions multimèdia.
- CCD10. Llenguatge audiovisual: imatge fixa, so i vídeo.

Competència 4. Interpretar i representar amb formes bidimensionals i tridimensionals, estàtiques i en moviment

Aquesta competència se centra en la capacitat d'observar i oferir una interpretació de la realitat fent ús de les diferents tècniques i sistemes de representació per generar formes bidimensionals o tridimensionals i/o espacials, tant estàtiques com en moviment. En els diferents àmbits de les arts visuals la interacció amb la realitat és fonamental: en el disseny, en els sistemes de representació propis del dibuix tècnic i la geometria, la fotografia, el cinema, el videoart i en les arts plàstiques. L'observació de l'entorn és bàsica per poder prendre decisions sobre els elements sensibles i significatius d'acord amb els que volem treballar per interpretar i representar.

Es tracta d'una competència instrumental que inclou diverses capacitats: la d'anàlisi, síntesi i interpretació de la realitat observada, la de representació i comunicació de les idees, i les habilitats tecnològiques que han de permetre crear les produccions artístiques.

Tenir competència per interpretar i representar elements artístics és ser capaç de produir propostes artístiques interpretatives o singulars en què s'incloguin elements de percepció i reflexió dels entorns cultural i natural.

Aquesta competència es relaciona amb les competències següents:

- La competència 1, per poder interpretar cal fer ús dels elements dels llenguatges artístics tot posant-los en pràctica.
- La competència 2, atès que per interpretar produccions artístiques de l'àmbit plàstic i audiovisual és fonamental primer percebre i reflexionar a partir dels múltiples elements de la realitat de l'entorn.

La competència no desenvolupa únicament la interpretació, també es demana que l'alumne sigui capaç de formalitzar-la per mitjà de representacions visuals o audiovisuals.

Les tipologies de representació dependran de l'àmbit de les arts visuals i audiovisuals en què es treballi: descriptives, il·lustratives, tècniques, més expressives, més simbòliques, més realistes o més abstractes, entre d'altres. En demanar a l'alumne una intencionalitat en la representació, s'està demanant una atribució de significat a la representació que li doni sentit. És a dir, que la representació sigui interpretable des del contingut o l'orientació del missatge que es vulgui transmetre

La competència 5, compondre amb elements dels llenguatges artístics utilitzant eines i tècniques pròpies de cada àmbit, complementa aquesta part de la competència 4.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
4.1. Utilitzar recursos tècnics de representació bàsics sobre formes elementals amb resultat d'un producte artístic coherent amb una intencionalitat predeterminada.	4.2. Utilitzar recursos tècnics de representació variats sobre una major riquesa de formes responent a la intencionalitat predeterminada.	4.3. Utilitzar recursos tècnics de representació complexos de forma creativa i coherents amb la intencionalitat perseguida pel mateix alumne fruit d'un procés d'interpretació i reflexió previ.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

- CC4. Llenguatges artístics: procediments, ús i interrelació.
- CC5. Forma: tipologia i característiques.
- CC6. Interpretació de les formes i lectura d'imatges.
- CC7. Expressió i comunicació.
- CC8. Bidimensionalitat, tridimensionalitat i temporalitat.
- CC9. Instruments i tècniques analògiques i digitals per a la representació i comunicació visual i audiovisual.
- CC15. Metodologia projectual.
- CCD1. Llenguatge audiovisual: imatge fixa, so i vídeo.
- CCD7. Realitat virtual i augmentada.
- CCD9. Eines d'edició de documents de text, presentacions multimèdia.

Competència 5. Compondre amb elements dels llenguatges artístics utilitzant eines i tècniques pròpies de cada àmbit
----

La competència de compondre fa referència a la capacitat de saber ordenar i coordinar els diferents elements d'un llenguatge artístic amb la finalitat d'articular idees i emocions estètiques. Per compondre cal conèixer els elements del llenguatge, les eines i les tècniques pròpies de cada àmbit artístic.

El domini d'un llenguatge artístic esdevé quan, a més a més d'entendre'l, s'empra i es reelabora per expressar-se i comunicar-se. L'alumne s'expressa plenament amb les arts quan és capaç de crear a partir del coneixement dels procediments, les aplicacions i les eines pròpies de cadascun dels llenguatges artístics.

Aquesta competència està relacionada amb la 1, 3 i 4, que fan referència a percebre, comprendre, interpretar i analitzar, que són competències necessàries per habilitar aquesta competència. Tanmateix, tota creació porta associat un procés vinculat a gestió de l'espai i el temps, i en aquest sentit també es vincula amb la competència 6, atès que la improvisació i l'experimentació són procediments creatius estretament imbricats amb la composició.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
5.1. Compondre produccions artístiques amb coherència i coneixement dels llenguatges propis, a partir d'unes pautes bàsiques clarament establertes.	5.2. Compondre produccions artístiques amb coherència i coneixement dels llenguatges propis, partint de l'experiència pròpia i de manera imaginativa, a partir d'unes pautes establertes.	5.3. Compondre produccions artístiques amb coherència i coneixement dels llenguatges propis, amb autonomia i iniciativa, partint de l'experiència pròpia i de manera imaginativa, a partir d'unes pautes obertes.

Continguts clau de música

- CC4. Formacions instrumentals, la veu, el cant i el cos.
- CC5. Grafies convencionals i alternatives.
- CC6. Tècniques d'interpretació musical i escènica col·laborativa.
- CC7. Eines per a la composició i la improvisació.
- CC8. Rítmica, moviment i percussió corporal.
- CC9. Eines TAC de suport a l'activitat i la producció musical.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.
- CC12. Interacció de les arts.
- CCD9. Eines d'edició de documents de text, presentacions multimèdia.
- CCD10. Llenguatge audiovisual: imatge fixa, so i vídeo.
- CCD17. Construcció de coneixement: tècniques i instruments.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

- CC2. Fonaments del llenguatge visual, plàstic i audiovisual.
- CC3. Elements bàsics de les produccions artístiques.
- CC7. Expressió i comunicació.
- CC9. Instruments i tècniques analògiques i digitals per a la representació i comunicació visual i audiovisual.
- CC13. Procediments d'anàlisi de produccions artístiques.

CCD9. Eines d'edició de documents de text, presentacions multimèdia.

CCD10. Llenguatge audiovisual: imatge fixa, so i vídeo.

CCD17. Construcció de coneixement: tècniques i instruments.

Competència 6. Experimentar i/o improvisar amb instruments i tècniques dels llenguatges artístics

L'experimentació i la improvisació són activitats fonamentals dels processos creatius i de les diferents disciplines artístiques. Saber experimentar i improvisar vol dir ser capaç de provar, de posar en pràctica coneixements i habilitats, per poder analitzar els resultats i treure'n conclusions. Aquest procés és rellevant en la fase d'ideació o planificació de qualsevol producció artística, en la qual cal investigar amb els elements dels llenguatges propis, amb les formes, les tècniques i estructures, i amb l'ús de les eines que s'adaptin a les nostres intencions formals i expressives.

Aquesta competència pressuposa definir quin és l'objectiu de l'experimentació/improvisació, escollir els instruments, les tècniques, els elements que entraran en joc i realitzar les proves que siguin necessàries com aplicar, adaptar, modificar, barrejar i fer interaccionar els recursos de diferents maneres.

Tenir competència per experimentar i/o improvisar comporta la capacitat de prendre decisions en l'acció del mateix procés, fruit de la retroalimentació i la reflexió *in situ*, així com analitzar i valorar els resultats obtinguts per incorporar-los a una producció o d'altres accions posteriors.

Aquesta competència permet que els alumnes puguin desenvolupar processos compositius i interpretatius, per aquesta raó és una competència rellevant per fer efectives les competències 3, 4, 5 i 7.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
6.1. Portar a terme un procés d'experimentació i/o improvisació a partir d'una pauta i per mitjà d'instruments i tècniques establertes a través de les quals arribar a una solució o un resultat.	6.2. Cercar recursos i decidir entre els instruments i les tècniques proposades, dur a terme l'experimentació i/o la improvisació, analitzar el resultat i mostrar les possibles aplicacions.	6.3. Cercar amb iniciativa pròpia les eines, les tècniques i els recursos idonis, fer-los interaccionar a través del procés d'experimentació i/o improvisació, analitzar i treure conclusions que permetin transferir el resultat i aplicar-ho a produccions artístiques posteriors.

Continguts clau de música

CC3. Organologia i classificació dels instruments.

CC6. Tècniques d'interpretació musical i escènica col·laborativa.

CC7. Eines per a la composició i la improvisació.

CC8. Rítmica, moviment i percussió corporal.

CC9. Eines TAC de suport a l'activitat i la producció musical.

CC10. Art i societat.

CC12. Interacció de les arts.

CCD9. Eines d'edició de documents de text, presentacions multimèdia.
CCD10. Llenguatge audiovisual: imatge fixa, so i vídeo.
CCD16. Tractament de la informació.
CCD17. Construcció de coneixement: tècniques i instruments.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

CC3. Elements bàsics de les produccions artístiques.
CC7. Expressió i comunicació.
CC9. Instruments i tècniques analògiques i digitals per a la representació i comunicació visual i audiovisual.
CC12. Interacció de les arts.
CC13. Procediments d'anàlisi de produccions artístiques.
CCD9. Eines d'edició de documents de text, presentacions multimèdia.
CCD10. Llenguatge audiovisual: imatge fixa, so i vídeo.
CCD16. Tractament de la informació.
CCD17. Construcció de coneixement: tècniques i instruments.

Competència 7. Desenvolupar projectes artístics disciplinaris o transdisciplinaris tant personals com col·lectius

Desenvolupar projectes artístics comporta iniciar un procés de reflexió i indagació sobre un tema d'interès, definir i organitzar un pla de treball amb metodologies i eines pròpies de l'àmbit artístic i d'altres àmbits per arribar a una producció i a unes conclusions finals.

Els projectes disciplinaris combinen diferents continguts d'un mateix àmbit de coneixement i els projectes transdisciplinaris impliquen altres àmbits i una interrelació més complexa entre els elements que concorren en el seu disseny i producció:

- Impliquen diferents disciplines artístiques.
- Involucren les disciplines d'arts amb altres disciplines i/o matèries.
- Sorgeixen del contacte entre la comunitat educativa i el seu entorn social i cultural.

És una competència que implica pràcticament totes les altres competències per desenvolupar-se correctament, i preferentment:

- La competència 6, pel que fa a la flexibilització de les experimentacions i improvisacions.
- La competència 9, en tant que els processos de creació dels projectes fomenten el gaudi en les produccions artístiques i permet contrastar elements per valorar la funció social de l'art.
- La competència 10, atès que els projectes artístics incorporen sovint idees i missatges que van més enllà de la funció estètica per projectar-se en la dimensió dels valors socials.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
7.1. Ser capaç de desenvolupar el projecte amb un pla previ establert, aplicar disciplines diverses amb el suport i la guia del professor.	7.2. Mostrar certa iniciativa, autonomia i grau d'implicació en el desenvolupament del projecte, i començar a aplicar diferents disciplines amb una mínima orientació.	7.3. Mostrar capacitat per organitzar el projecte autònomament i desenvolupar les fases. Ser capaç de treballar amb diferents disciplines, treure i argumentar les conclusions del treball realitzat.

Continguts clau de música

- CC9. Eines TAC de suport a l'activitat i la producció musical.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.
- CC12. Interacció de les arts.
- CCD18. Entorn personal d'aprenentatge (EPA).
- CCD19. Dossiers personals d'aprenentatge (portafolis digitals).
- CCD22. Entorns de treball i aprenentatge col·laboratiu.
- CCD24. Aprenentatge permanent: entorns virtuals d'aprenentatge, recursos per a l'aprenentatge formal i no formal a la xarxa.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

- CC4. Llenguatges artístics: procediments, ús i interrelació.
- CC9. Instruments i tècniques analògiques i digitals per a la representació i la comunicació visual i audiovisual.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.
- CC12. Interrelació de les arts.
- CC15. Metodologia projectual.
- CCD18. Entorn personal d'aprenentatge (EPA).
- CCD19. Dossiers personals d'aprenentatge (portafolis digitals).
- CCD22. Entorns de treball i aprenentatge col·laboratiu.
- CCD24. Aprenentatge permanent: entorns virtuals d'aprenentatge, recursos per a l'aprenentatge formal i no formal a la xarxa.

Dimensió societat i cultura

Aquesta dimensió dona cabuda a les competències que es relacionen amb l'àmbit del gaudi, les emocions, el respecte de les produccions artístiques en el seu context i el reconeixement del valor social de l'art com a mitjà de cohesió i proposta d'accions prosocials.

Competència 8. Valorar amb respecte i sentit crític les produccions artístiques en els seus contextos i funcions

Aquesta competència fa referència al coneixement cultural i artístic que facilita les vies per comprendre el món que envolta els alumnes des de la perspectiva de les arts. Es parteix de l'entorn més proper a l'alumne, de l'actualitat i de Catalunya, i s'entronca amb altres períodes històrics i altres entorns geogràfics.

La valoració consisteix a emetre judicis sobre les produccions artístiques, en el seu context, i amb relació als llenguatges artístics que les constitueixen i les seves finalitats. Mostrar respecte i sentit crític significa valorar les produccions alienes acceptant les idees i la configuració final de la proposta, així com pensar autònomament, crear-se una opinió pròpia, fonamentada en el coneixement adquirit i la reflexió.

Aquesta competència està especialment relacionada amb la competència 1 (utilitzar estratègicament els elements dels llenguatges visual, musical i corporal per analitzar les produccions artístiques) i la 2 (mostrar hàbits de percepció reflexiva i oberta de la realitat sonora i visual de l'entorn natural i cultural).

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
8.1. Valorar produccions de l'entorn més immediat, situant-les en el seu context i tenint en compte la seva funció, aplicant els elements d'un llenguatge artístic determinat.	8.2. Valorar produccions d'entorns geogràfics i històrics diversos, situant-les en el seu context i tenint en compte la seva funció, aplicant els elements d'un llenguatge artístic determinat.	8.3. Valorar produccions d'entorns geogràfics i històrics diversos, situant-les en el seu context i tenint en compte la seva funció, interrelacionant els elements dels diferents llenguatges artístics.

Continguts clau de música

- CC9. Eines TAC de suport a l'activitat i la producció musical.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.
- CC12. Interacció de les arts.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

- CC6. Interpretació de les formes i lectura d'imatges.
- CC7. Expressió i comunicació.
- CC9. Instruments i tècniques analògiques i digitals per a la representació i la comunicació visual i audiovisual.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.
- CC13. Procediments d'anàlisi de produccions artístiques.
- CC14. Ecologia visual i sonora.

Competència 9. Gaudir de les experiències i creacions artístiques com a font d'enriquiment personal i social

Aquesta competència fa referència a la sensibilitat personal i estètica davant del fet artístic. L'experiència de gaudi, com a reacció amb el contacte de l'obra artística, transporta les persones tant cap a estats plaents, des del punt de vista emocional i sentimental, com cap a estats de gratificació intel·lectual, pel fet de captar i comprendre allò que ens comunica l'obra artística. En aquest sentit, és rellevant fer notar a l'alumnat que hi ha una relació directa entre el coneixement artístic i el grau en què les persones gaudeixen de l'art.

Aquests estats de gaudi també aporten valors humans i socials que poden ser explicitats i compartits. En conseqüència, l'enriquiment pot ser personal i interpersonal. S'ha

d'aconseguir que aquesta experiència es converteixi en un hàbit fora de l'àmbit escolar i sigui viscut i compartit al llarg de tota la vida.

Aquesta competència està estretament relacionada amb totes les altres competències artístiques, atès que el gaudi ha d'amarar la vivència artística tant en la percepció com en l'expressió.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

La naturalesa fonamentalment actitudinal d'aquesta competència fa que no sigui necessari graduar-la.

Continguts clau de música

- CC2. Elements i patrons musicals.
- CC4. Formacions instrumentals, la veu, el cant i el cos.
- CC6. Tècniques d'interpretació musical i escènica col·laborativa.
- CC7. Eines per a la composició i la improvisació.
- CC8. Rítmica, moviment i percussió corporal.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

- CC6. Interpretació de les formes i lectura d'imatges.
- CC7. Expressió i comunicació.
- CC10. Art i societat.
- CC11. Art i compromís.
- CC15. Interrelació de les arts.

Competència 10. Fer ús del coneixement artístic i de les seves produccions com a mitjà de cohesió i d'acció prosocial
----

Els fenòmens artístics sovint impliquen aspectes que van molt més enllà del seu impacte estètic en les persones. Les possibilitats instrumentals de l'art superen el marc de la seva funció estètica i s'amplien a d'altres àmbits en què els seus usos es transformen en eines d'acció social de primer ordre.

Aquesta competència pretén fer reflexionar i incentivar en l'alumnat una sèrie d'actituds i conductes vinculades a l'àmbit axiològic, és a dir, amb relació a tot allò que afavoreix l'emergència de valors personals i socials. L'alumnat ha de ser capaç d'identificar aquestes funcions de l'art en diferents contextos, emetre judicis contingents sobre les seves potencialitats instrumentals i decidir utilitzar-les *ad hoc* amb les finalitats esmentades.

La funció autotèlica de l'art, dirigit a si mateix per provocar emocions i sentiments estètics, queda superada per una concepció de l'art com a eina, com a mitjà privilegiat pel seu gran impacte en la societat contemporània, capaç d'anar molt més enllà:

- L'art com a mediador de conflictes personals i socials.
- L'art com a possibilitador d'entesa entre cultures.
- L'art com a incentivador de conductes altruistes.
- L'art com a configurador d'identitats personals, culturals, socials o nacionals.

Gradació del nivell d'assoliment de la competència

Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
10.1. Prendre consciència de la pròpia implicació en produccions artístiques com a mitjà de cohesió i acció social i participar-hi activament.	10.2. Col·laborar activament en produccions artístiques que treballin sobre el compromís i la consciència social.	10.3. Proposar i integrar-se en produccions artístiques col·laboratives que afavoreixin la cohesió i l'acció prosocial.

Continguts clau de música

CC10. Art i societat.
 CC11. Art i compromís.
 CC12. Interacció de les arts.

Continguts clau d'educació visual i plàstica

CC10. Art i societat.
 CC11. Art i compromís.
 CC12. Interacció de les arts.
 CC14. Ecologia visual i sonora.

ORIENTACIONS PER A L'AVALUACIÓ

Avaluar les competències de l'àmbit artístic requereix incorporar i aplicar coneixements treballats, que es demostrin en l'acció, en un *saber fer*, a més a més d'un *saber dir*. Tanmateix, la competència s'ha d'assolir al final de l'etapa, de manera que durant el procés d'habilitació s'han d'explicitar els criteris d'avaluació continuada i formativa que en validin el progrés, i evidencin les habilitats i els coneixements adquirits en aquest àmbit de coneixement.

Malgrat la perspectiva globalitzadora de les competències es considera oportú plantejar una sèrie d'orientacions generals a partir de les tres dimensions competencials en què s'organitza el currículum artístic.

Dimensió percepció i escolta

Les dues competències vinculades a aquesta dimensió tracten de determinar fins a quin punt l'alumnat és capaç de copsar i entendre els processos i els productes artístics, involucrant-se activament en l'activitat perceptiva de forma que aporti la reflexió necessària per ser conscient de què fa, què sap i què podria fer, durant el procés de contacte amb l'obra d'art.

Els indicadors que han de determinar els criteris d'avaluació d'aquesta dimensió han de permetre conèixer el grau d'adquisició a partir d'identificar, comprendre, relacionar i integrar tots aquells elements dels llenguatges visual i musical que configuren aspectes formals de les produccions artístiques i saber-ne fer una anàlisi global i una reflexió explícita.

Dimensió expressió, interpretació i creació

Aquesta dimensió conté quatre competències que de forma general pretenen que tot l'alumnat pugui experimentar i gaudir d'experiències en la pràctica de les arts fent ús d'habilitats que es fonamenten en els coneixements de cada disciplina artística. Partim del principi que tota persona està capacitada per fer un ús actiu, vivencial i gratificant dels llenguatges de les arts, independentment de qualsevol altra consideració.

La interpretació i la creació, així com la participació en projectes de caràcter disciplinari o transdisciplinari, han de ser avaluats establint diferents gradacions en el nivell de domini dels llenguatges i dels resultats de les produccions. També, però, és molt important que l'alumnat sigui avaluat per indicadors de participació, implicació, esforç, respecte, ajut entre iguals, etc., atès que el procés expressiu, interpretatiu i creatiu de l'art, sobretot si es planteja en formats de treball col·laboratiu, incorpora aquests aprenentatges en valors que l'alumnat ha de reconèixer com a aspectes primordials de la seva formació.

Dimensió societat i cultura

Les tres competències d'aquesta dimensió situen l'alumnat en la perspectiva del coneixement més global de les arts amb relació als usos i funcions socials. El fet de realitzar progressivament experiències pràctiques i assolir competències perceptives i interpretatives de l'art, permet a l'alumnat accedir a visions més holístiques per fer una reflexió sobre la relació de les produccions artístiques i els seus contextos de creació i interpretació, dels processos de formació del gust artístic i de les potencialitats que l'art ofereix per promoure accions de caràcter prosocial.

En aquesta dimensió els indicadors que permeten determinar criteris vàlids i fiables d'assoliment d'aquest grup de competències s'han de relacionar, per una banda, amb coneixements culturals i gestió de la informació entorn dels contextos artístics. Per altra banda, amb actituds d'interès i curiositat que incrementin l'apreciació artística i, finalment, amb comportaments actius, creatius i imaginatius en què les arts demostrin la seva potencialitat instrumental per convertir-se en eines de transformació social.

CONTINGUTS I CRITERIS D'AVALUACIÓ PER CURSOS

A partir dels continguts clau per a tota l'etapa de l'àmbit artístic es presenta una proposta de desenvolupament per als tres cursos de l'educació secundària obligatòria. La proposta té caràcter orientatiu per permetre que cada centre els distribueixi d'acord amb els seus propis criteris. Els continguts s'organitzen per blocs entorn de les dimensions i el desenvolupament dels continguts clau.

MÚSICA

Atesa la concepció de la matèria de música com una pràctica i com un objecte de coneixement, el desplegament dels continguts fonamentals treballats al llarg de l'etapa adopta un criteri d'espiralitat i aprofundiment. Quan parlem d'espiralitat ens referim a aquell procés propi de l'aprenentatge dels llenguatges, pel qual els continguts apareixen de manera cíclica i recurrent, i assoleixen un grau progressiu d'aprofundiment i complexitat.

Primer curs (matèria comuna)

Continguts

Dimensió percepció i escolta

- El material de la música (CC3, CC4, CC6, CC9)
  - Qualitats físiques i psicològiques del material sonor.
  - Condicions perquè el so, el soroll i el silenci esdevinguin música.
- Les maneres com s'escolta la música (CC1, CC2, CC4, CC8, CC9)
  - Escolta sensorial.
  - Escolta emocional.
  - Escolta analítica.
  - Desenvolupament de l'escolta reflexiva.
- Els elements bàsics que constitueixen el discurs musical (CC2, CC4, CC9, CC10)
  - El llenguatge musical i la lectoescriptura (convencional o alternativa) que faciliten la comprensió musical.
  - Fonaments del ritme: la pulsació, l'accent, el compàs i el moviment.
  - Patrons rítmics bàsics i transferència cap a altres músiques de l'entorn de l'alumnat.
  - Fonaments de la melodia: escala, interval, alteracions, frase, tema, estructures melòdiques simples, canvi de to i de mode, dinàmica.
  - Fonaments de textura musical: textura monòdica i polifònica.
- Elements bàsics d'organització de la música: repetició, variació i contrast. Estructures per seccions. (CC1, CC2, CC4, CC5, CC9)
  - Criteris per reconèixer els elements bàsics que organitzen el discurs musical.
  - Criteris per a l'anàlisi auditiva de les estructures per seccions: binàries, ternàries i altres combinacions.
  - Estructures en les músiques properes i quotidianes de l'alumnat.

- Organologia dels instruments i criteris de classificació per famílies i agrupacions. (CC3, CC4, CC6, CC7, CC9)
  - Fonaments acústics dels instruments.
  - Timbres dels instruments més representatius de la cultura pròpia.
  - Formacions instrumentals estandarditzades.
- Fisiologia de la veu i classificació per criteris de gènere i tessitures.(CC2, CC4, CC6)
  - L'aparell fonador, el canvi de veu i les pràctiques vocals saludables.
  - Tessitures i timbres vocals.
  - Criteris de classificació i identificació auditiva de formacions vocals estandarditzades.

Dimensió expressió, interpretació i creació

- Interpretació musical amb la veu, els instruments, el cos i suports TAC. (CC3, CC4, CC5, CC6, CC7, CC8, CC9, CC11, CC12)
  - Repertoris propers a l'alumnat amb estils i gèneres diversos aptes per ser interpretats individualment o en grup.
  - Eurítmia, extraversió, expressió i comunicació.
  - Procediments i estratègies d'estudi d'un repertori, tècniques d'assaigs, caracterització del treball col·laboratiu i elements per analitzar la producció.
  - Instruments variats per interpretar (escolars i d'altres que puguin ser aportats per l'alumnat).
  - Eines TAC: editors de partitures i de so, seqüenciadors, plataformes multimèdia i dispositius variats.
  - Tècnica dels instruments, assaig i interpretació del repertori a parts iguals i/o diverses, cura dels materials i equipament del centre.
  - Tècnica vocal, assaig i interpretació monòdica i/o polifònica del repertori. Pràctiques saludables i cura de la veu com a instrument privilegiat d'expressió i comunicació musical.
  - Tècnica corporal, rítmica, moviment, percussió corporal, sincronització, coreografia i coneixement del cos. Pràctiques posturals saludables.
  - Criteris per integrar la interpretació musical en projectes disciplinaris o transdisciplinaris.
- Creació musical: composició i improvisació amb la veu, instruments, cos i suports TAC. (CC3, CC4, CC5, CC6, CC7, CC8, CC9, CC11, CC12)
  - Pautes orientadores per crear fragments i peces musicals breus, en format d'aprenentatge cooperatiu.
  - Criteris per combinar els instruments, la veu, el cos i les TAC en les creacions.
  - Pautes per improvisar individualment o col·lectiva fragments amb instruments, la veu i el cos, amb suport d'acompanyament en viu i/o bases pregravades.
  - Pautes per integrar la creació musical en projectes disciplinaris i transdisciplinaris.
  - Pautes per reflexionar i valorar la pròpia interpretació.

Dimensió societat i cultura

- Música i societat. (CC4, CC9, CC10, CC11, CC12)
  - Característiques dels estils i gèneres musicals de més projecció en la societat contemporània.
  - Vocabulari i terminologia correcta per descriure, opinar i debatre sobre la música.
  - La relació de la música amb les altres arts.
  - La música com a font d'enriquiment personal, gaudi estètic i emocional.
  - Usos prosocials i altruistes de la música i la seva praxi.

Criteris d'avaluació

1. Identificar auditivament i representar gràficament les qualitats físiques del so, argumentant les raons per les quals el material sonor passa a considerar-se música.
2. Comparar i establir les diferències entre les diverses maneres de percebre la música.
3. Reconèixer auditivament i expressar oralment i per escrit, amb grafies convencionals i/o alternatives, els elements i els patrons musicals bàsics que organitzen la música (ritme, melodia, textura, timbre, estructura i dinàmica).
4. Comunicar els atributs que defineixen els estils musicals que tenen més presència en l'entorn social.
5. Utilitzar els criteris de classificació dels instruments musicals i de les veus humanes per al seu reconeixement, creació o identificació.
6. Identificar auditivament el timbre dels instruments més representatius i les tessitures vocals.
7. Utilitzar les eines tecnològiques de suport a l'escolta, la interpretació, la creació i la recerca de coneixement.
8. Interpretar el repertori treballat a l'aula (amb instruments, veu o el cos) fent servir les tècniques adequades, amb sincronia, expressivitat, eurítmia i participació activa.
9. Compondre i improvisar peces o fragments senzills seguint les pautes establertes i també de forma oberta.
10. Reflexionar i debatre amb respecte i empatia sobre les experiències d'aprenentatge musical a l'aula, tot aportant exemples i experiències pròpies de l'ús dels coneixements musicals en la vida quotidiana.
11. Establir les vinculacions de la música amb d'altres arts i usos socials.
12. Generar dinàmiques de treball col·laboratiu i d'ajut entre iguals en els procediments de pràctica musical.

Segon o tercer curs (matèria comuna)**Continguts****Dimensió percepció i escolta**

- L'escolta analítica, reflexiva i creativa. (CC1, CC10, CC11)
  - Escolta analítica i reflexiva en l'audició musical.
  - Habilitats i estratègies d'escolta creativa i escolta interior.
- Anàlisi, deducció i transferència de patrons musicals amb relació als: (CC1, CC2, CC3, CC9, CC10)
  - Patrons rítmics, simples i compostos. Amalgama. Polirítmia.
  - Patrons melòdics, tonals i modals.
  - Patrons de textures polifòniques: contrapuntística-imitativa, vertical-harmònica, melodia acompanyada.
  - Patrons de les funcions tonals bàsiques. Tensió i distensió harmònica.
  - Patrons dinàmics i agògics.
  - Patrons tímbrics d'instruments i de conjunts instrumentals. Timbres i tessitures vocals.
  - Patrons estructurals. Estructures per seccions, per variació, per imitació i per desenvolupament.
  - Patrons estilístics. Estils rellevants de la música popular i de la música de tradició culta.

Dimensió expressió, interpretació i creació

- Interpretació musical amb la veu, els instruments, el cos i suports TAC. (CC3, CC4, CC5, CC6, CC7, CC8, CC9, CC11, CC12)
  - Repertoris musicals variats i contextualitzats des del punt de vista històric i geogràfic.
  - Estratègies d'estudi del repertori, del procés d'assaig, del treball col·laboratiu i dels resultats finals.
  - Eines TAC: editors de partitures i de so, seqüenciadors, plataformes multimèdia i dispositius variats.
  - Conjunt coral i cançó solista acompanyada. Repertoris variats de músiques de textura preferentment polifònica, tant històriques com actuals.
  - Rítmica i moviment, percussió corporal i coreografies.
  - Pautes per integrar la interpretació musical en projectes disciplinaris i transdisciplinaris.
  - Pautes per reflexionar i valorar la pròpia interpretació.
- Creació musical: composició i improvisació amb la veu, instruments, cos i suports TAC. (CC3, CC4, CC5, CC6, CC7, CC8, CC9, CC11, CC12)
  - Pautes per compondre fragments i peces musicals que sorgeixin de propostes i interessos de l'alumnat.
  - Pautes per improvisar individualment i/o col·lectiva fragments amb instruments, la veu i el cos, amb suport d'acompanyament en viu i/o bases pregravades.
  - Pautes per reflexionar i valorar la pròpia producció.

Dimensió societat i cultura

- Música i societat (CC4, CC9, CC10, CC11, CC12)
  - Atributs que caracteritzen els estils i els gèneres musicals més rellevants, històrics i contemporanis, amb relació als contextos i les funcions en què van ser creats.
  - La música en relació amb altres arts i disciplines.
  - Trets generals del respecte i empatia pels gustos musicals.
  - Contaminació acústica de l'entorn ambiental i les seves repercussions psicofisiològiques. Característiques d'un entorn sonor saludable
  - Els hàbits de consum de música en la societat.
  - Conductes prosocials, individuals i col·lectives, a través de pràctiques musicals i/o projectes transdisciplinaris de centre.

Criteris d'avaluació

1. Explicitar les estratègies per experimentar l'escolta reflexiva i saber utilitzar-la de forma creativa.
2. Identificar durant l'escolta musical patrons musicals d'ordre rítmic, melòdic, de textura, harmònics, tímbrics, dinàmics, formals i estilístics.
3. Expressar verbalment els coneixements deduïts i/o aplicats durant el procés d'escolta musical.
4. Transferir habilitats perceptives i saber comunicar-les en els espais de reflexió compartida a l'aula.
5. Demostrar el domini tècnic necessari per a la interpretació en l'àmbit instrumental, vocal i corporal.
6. Compondre i improvisar peces o fragments musicals a partir d'orientacions en el tractament dels elements rítmics, melòdics i harmònics.
7. Mostrar interès, participació, iniciativa, ajut entre iguals i respecte en el procés d'assaig i interpretació del repertori.
8. Proposar, aportar i fer ús d'eines tecnològiques i programari de suport a la percepció, la interpretació, la creativitat i la recerca de coneixement.
9. Reflexionar i debatre amb respecte i empatia sobre les experiències d'aprenentatge musical a l'aula, el gust i les preferències musicals.
10. Reflexionar i debatre sobre el consum dels productes musicals, la contaminació acústica i la seva repercussió en les societats modernes.
11. Identificar i comprendre les vinculacions i els efectes de la música en altres arts i disciplines.
12. Transferir els coneixements musicals assolits a l'aula i fora d'ella, aportant exemples i experiències pròpies de coneixements musicals, per realitzar accions o generar projectes de caràcter axiològic i prosocial.

Quart curs (matèria optativa)

Continguts

Dimensió percepció i escolta

- Percepció i anàlisi. (CC1, CC2, CC3, CC4, CC6, CC8, CC10, CC11)
  - Funcionament dels processos cognitius i emocionals de percepció musical.
  - Variables que formen el gust musical de les persones.
  - Elements musicals, contextuals i funcionals que intervenen de forma integrada en l'escolta.
  - Valors socials, culturals i estètics de les diverses tradicions musicals del món.
  - Vocabulari i terminologia específica per descriure, debatre i reflexionar sobre la música, els seus usos i funcions en la societat contemporània.

Dimensió expressió, interpretació i creació

- Interpretació, creació i projectes. (CC3, CC4, CC5, CC6, CC7, CC8, CC9)
  - Elements musicals, en un sentit de complexitat progressiva, en la interpretació i creació musical amb relació al ritme, la melodia, la textura, l'harmonia, la dinàmica i la instrumentació.
  - Habilitats tècniques, expressives i comunicatives amb els instruments, la veu i el cos.
  - Programari i dispositius tecnològics de suport a la interpretació, l'arranjament, la composició i la improvisació musical.
  - Projectes disciplinaris o transdisciplinaris, interpretatius i/o creatius, per ser representats fora de l'aula o del centre.
  - Projectes de recerca vinculats al coneixement artístic.

Dimensió societat i cultura

- Música, societat i compromís. (CC9, CC10, CC11, CC12)
  - La música en les arts escèniques. El teatre, la dansa, l'òpera i els musicals.
  - La música en el cinema, la publicitat i els mitjans de comunicació. La música com a suport potenciador d'imatges, missatges o idees.
  - Els perfils professionals amb relació al coneixement i la pràctica musicals des dels seus diversos aprofundiments i tractaments.
  - Indústria i consum musical en les societats modernes.
  - Influència de la música en els processos d'identitat personal, social i cultural.
  - Característiques d'accions prosocials que incorporen la música en entorns propers a l'alumnat.

Criteris d'avaluació

1. Definir els processos d'ordre cognitiu i emocional que intervenen en les fases de percepció i comprensió musical.
2. Ser capaç de comunicar i argumentar el gust musical propi i de respectar els gustos i les identitats musicals dels altres.
3. Fer ús de l'escolta analítica i reflexiva, mostrant curiositat i iniciativa, per expressar opinions i coneixements sobre la diversitat d'estils musicals de forma personal, crítica i creativa.
4. Relacionar de forma integrada els coneixements teoricopràctics de la música amb relació al seu context de creació i funció cultural.

5. Saber exposar els criteris estètics i estilístics que permeten identificar les músiques diverses que s'escolten en els mitjans de comunicació i en l'entorn ambiental quotidià.
6. Interpretar el repertori musical amb la veu, els instruments i el cos a partir d'un procés de treball estratègic i amb iniciativa personal.
7. Crear composicions a partir del consens general, les orientacions i les finalitats preteses, fent servir una àmplia gama de recursos i suports.
8. Utilitzar eines i recursos per al tractament i edició del so i la imatge a partir del disseny de projectes personals i/o col·laboratius.
9. Presentar i defensar projectes de treball i/o recerca entorn de la música.
10. Elaborar propostes interdisciplinàries vinculades a les arts escèniques o d'altres disciplines.
11. Ser capaç d'identificar i conèixer les professions vinculades a la música des dels diversos usos i enfocaments.
12. Mostrar iniciativa en l'ús dels coneixements assolits a l'aula i fora d'ella per dur a terme accions o generar projectes de caràcter axiològic i social.

EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA

Primer curs (matèria comuna)

Continguts

Dimensió percepció i escolta

- Visió i percepció. (CC1, CC7, CC18, CC14, CCD9)
  - Components fisiològics.
  - L'ull. La configuració mental de la imatge.
  - El procés de comunicació visual: elements i factors que hi intervenen.
  - Conceptes clau: emissor, receptor, missatge, codi, canal, entorn.
- Fonaments del llenguatge visual. (CC2, CC3, CC8, CCD9, CCD16)
  - Composició i ordenació de l'espai i del temps.
  - Estructures i esquemes compositius. Conceptes: situació, direcció, pes, tensió, jerarquia, equilibri, proporció, ritme.
  - La llum i el color.
  - La llum: qualitats físiques elementals. Il·luminació: llum i ombra.
  - Color llum i color pigment. Ordenacions cromàtiques.
  - Components de la representació gràfica.
  - El punt, la línia, el pla, la forma. El traç, la textura, la taca. Figura i fons.
  - Components de la representació volumètrica.
  - El pla, el relleu, l'embalum. Convexitat i concavitat, el ple i el buit. Valors visuals i tàctils.
- Forma i configuració. (CC5, CC8, CCD9)
  - Tipologia i característiques.
  - Estructura i classificació de les formes i funcions.

Dimensió expressió, interpretació i creació

- Les tècniques i els sistemes de representació. (CC1, CC9, CC4, CC8, CCD9, CCD10, CCD16, CCD17, CCD18, CCD19, CCD22, CCD24)
  - Representació descriptiva, d'anàlisi, constructiva, expressiva i intuïtiva.
  - Dibuix a mà alçada i traçats geomètrics.
  - Procediments tècnics de representació, processos artístics i tècniques de comunicació visual i audiovisual.
  - Procediments i tècniques tradicionals.
  - Eines per a les representacions analògiques i digitals.
- La creació artística. (CC4, CC6, CC7, CC8, CC12, CC13, CC15, CCD9, CCD10, CCD16, CCD17, CCD18, CCD19, CCD22, CCD24)
  - Naturalesa de la producció artística.
  - La producció artística com a vehicle per a l'expressió i la comunicació d'emocions i idees.
  - La producció artística com a mimesi o representació o com a exploració d'un llenguatge.
  - Art, disseny, comunicació visual i audiovisual.
  - Visió i realització. De la contemplació a l'acció.
  - Processos creatius.
  - Interpretació i lectura de les produccions artístiques.

Dimensió societat i cultura

- **Funció social de l'art.** (CC6, CC10, CC11, CC12, CCD16)
  - Els oficis artístics.
  - Art, artesanía i disseny. Definició dels conceptes.
  - La funció de l'art en diferents moments històrics: màgica, religiosa, utilitària, didàctica, propagandística, ornamental, estètica, social.
  - El treball cooperatiu en la producció artística.

Criteris d'avaluació

1. Identificar els elements bàsics dels llenguatges artístics (configuracions estructurals, variacions cromàtiques, orientació espacial i textura) dels objectes i/o aspectes de la realitat.
2. Utilitzar la terminologia pròpia del llenguatge artístic per descriure els objectes i les imatges, les tècniques i els procediments, els materials i les eines.
3. Representar objectes i idees de forma bidimensional i tridimensional aplicant tècniques diverses i aconseguir resultats en funció de la proposta i les intencions prèvies.
4. Reconèixer els processos, els materials, les tècniques i les estratègies emprades en imatges de l'entorn audiovisual i multimèdia.
5. Participar activament en projectes artístics diversos, individuals o col·lectius, aplicant les estratègies pròpies i adequades del llenguatge plàstic, visual i audiovisual.
6. Realitzar produccions artístiques i demostrar iniciativa i creativitat.
7. Utilitzar el dibuix com a eina bàsica de representació i de comunicació d'idees.
8. Seleccionar els materials més adequats per crear un producte artístic d'acord amb uns objectius prefixats.
9. Realitzar una producció artística seguint els processos de concepció i formalització.
10. Llegir i interpretar produccions artístiques atenent a la diversitat cultural i el context en què s'ha produït.

Segon o tercer curs (matèria comuna)**Continguts****Dimensió percepció i escolta**

- Visió i percepció. (CC1, CC7, CC8, CC14, CCD9)
  - La visió. Camp visual. Enfocament. Experiència. Selecció.
  - Visió monocular i visió binocular.
  - Els hemisferis dret i esquerre.
  - El procés de comunicació visual: elements i factors que intervenen.
  - Codificació i descodificació dels missatges visuals.
  - Lleis de percepció de la forma.
- Fonaments del llenguatge visual. (CC2, CC3, CC8, CCD9, CCD16)
  - Elements sintàctics en produccions artístiques.
  - Psicologia del color i simbolisme. Relacions de superfície. Efectes òptics.
  - Codis de comunicació gràfica.
  - Temps i moviment.
  - Narració gràfica i llenguatge audiovisual.
  - Les funcions del llenguatge visual i audiovisual.
  - Funcions de la comunicació: expressiva o emotiva; cognitiva, apel·lativa o exhortativa; descriptiva; referencial o informativa; poètica o estètica; fàtica; metalingüística.
- Forma i configuració. (C5, CC8, CCD9)
  - Forma i espai.
  - La forma bidimensional i tridimensional.
  - Estructura de la forma plana.
  - Estructura de la forma tridimensional.
  - Estructura geomètrica de les formes.
  - Forma i funció.
  - L'ornament. Funcionalitat de la forma. Minimalisme.

Dimensió expressió, interpretació i creació

- Les tècniques i els sistemes de representació. (CC1, CC9, CC4, CC8, CCD9, CCD10, CCD16, CCD17, CCD18, CCD19, CCD22, CCD24)
  - Representació descriptiva, d'anàlisi, constructiva, expressiva i intuïtiva.
  - Geometria descriptiva: representació de cossos i espais.
  - Procediments tècnics de representació, processos artístics i tècniques de comunicació visual i audiovisual.
  - Eines i tècniques analògiques i digitals per al tractament de les imatges.
  - Interpretació de les produccions artístiques: anàlisi amb elements formals i conceptuals.
  - Art, disseny i noves tecnologies.
- La creació artística. (CC4, CC6, CC7, CC8, CC12, CC15, CCD9, CCD10, CCD16, CCD17, CCD18, CCD19, CCD22, CCD24)
  - Visió i realització.
  - Relació visió i mà, mà i eina, eina i execució.
  - Processos creatius.
  - El procés projectual. Etapes en la realització d'un projecte.

Dimensió societat i cultura

- Funció social de l'art. (CC6, CC10, CC11, CC12, CCD16)
  - Art, artesania i disseny. Evolució històrica dels conceptes.
  - L'obra d'art: context, funcions, similituds i diferències respecte a altres societats i cultures.
  - El paper de l'artista en els diferents moments històrics.
  - L'obra artística i l'autor: aspectes personals, socials, ideològics, simbòlics.
  - Funció social de les produccions artístiques en l'actualitat.
  - Els mitjans de comunicació de massa.
  - El treball cooperatiu en la producció artística.

Críteris d'avaluació

1. Identificar determinats elements dels llenguatges artístics (configuracions estructurals, variacions cromàtiques, orientació espacial i textura) dels objectes i/o els aspectes de la realitat.
2. Representar objectes i idees de forma bidimensional i tridimensional aplicant tècniques gràfiques i plàstiques i aconseguint resultats concrets en funció d'uns objectius i intencions determinats.
3. Reflexionar i argumentar objectivament les activitats i els processos artístics desenvolupats.
4. Elaborar i participar activament en projectes de creació cooperatius, bidimensionals, tridimensionals i multimèdia.
5. Realitzar activitats artístiques i demostrar creativitat i imaginació.
6. Dibuixar cossos i espais simples aplicant els fonaments dels sistemes de representació.
7. Seleccionar els materials més adequats per crear produccions artístiques d'acord amb uns objectius prefixats.
8. Realitzar una producció artística seguint els processos de concepció i formalització.
9. Llegir i interpretar produccions artístiques atenent a la diversitat cultural i el context en què s'ha produït.

Quart curs (matèria optativa)**Continguts****Dimensió percepció i escolta**

- Visió i percepció. (CC1, CC7,CC8, CC14, CCD9)
  - El procés de comunicació visual: elements i factors que hi intervenen.
  - Nivells de percepció. Efectes visuals i enganys òptics. Contaminació visual.
- Fonaments del llenguatge visual. (CC2, CC3, CC8,CCD9, CCD16)
  - Composició i ordenació de l'espai.
  - Format i marc de referència. Proporció i escala. Enquadraments i plans.
  - Llum i atmosfera.
  - Psicologia del color. Relacions de superfície. Efectes òptics.
  - Components de la representació gràfica.
  - Valors expressius. Estructures formals i representació gràfica.
  - Components de la representació volumètrica.
  - Valors expressius. Estructures formals i representació volumètrica.
  - Temps i moviment.
  - Valors expressius. Estructures formals i representació seqüencial.
  - Narració gràfica i llenguatge audiovisual.
  - Les funcions del llenguatge visual: representativa, informativa, expressiva, apel·lativa, poètica, fàctica, metalingüística.
- Forma i configuració. (CC5, CC8, CCD9)
  - Forma i espai.
  - La forma bidimensional i tridimensional.
  - Estructura de la forma plana.
  - Estructura de la forma tridimensional.
  - Estructura geomètrica de les formes.
  - Forma i funció.

Dimensió expressió, interpretació i creació

- Les tècniques i els sistemes de representació. (CC1, CC9, CC4, CC8, CCD9, CCD10, CCD16, CCD17, CCD18, CCD19, CCD22, CCD24)
  - Representació descriptiva, d'anàlisi, constructiva, expressiva i intuïtiva.
  - Procediments tècnics de representació, processos artístics, tècniques de comunicació visual i audiovisual.
  - Representació de l'espai: perspectiva aèria i perspectiva lineal.
  - Geometria plana i descriptiva.
  - Eines per a les representacions analògiques i digitals.
  - Art, disseny i noves tecnologies.
  - Tècniques multimèdia: edició d'imatges estàtiques i en moviment.
- La creació artística. (CC4, CC6, CC7, CC8, CC12, CC13, CC15, CCD9, CCD10, CCD16, CCD17, CCD18, CCD19, CCD22, CCD24)
  - Naturalesa de la producció artística.
  - L'obra d'art: valors funcionals, estètics, culturals i discursius.
  - Art, disseny, comunicació visual i audiovisual.
  - La mirada subjectiva.
  - Tractament de la informació de l'àmbit artístic.
  - Processos creatius. La producció i la recerca artística.
  - Observació, anàlisi i valoració dels resultats. Argumentació.

- Interpretació i lectura de les produccions artístiques.
- Atribució de valors i significació de la producció artística.
- Els mitjans de comunicació visual.
- Produccions visuals i audiovisuals: agents de producció.

Dimensió societat i cultura

- **Funció social de l'art. (CC10, CC6, CC11, CC12, CCD16)**
  - Els nous oficis artístics.
  - Art, artesania i disseny. Revisió dels conceptes: recursos comuns, finalitat, experiència estètica. Integració de les disciplines. Nous àmbits d'actuació.
  - El paper de l'artista en els diferents moments històrics.
  - Disseny per a tothom. Urbanisme i arquitectura per viure.
  - El treball cooperatiu en la producció artística.
  - Produccions pluridisciplinàries i interdisciplinàries.

Criteris d'avaluació

1. Prendre decisions per a la realització de produccions artístiques especificant els objectius, proposant diverses opcions i avaluant la solució.
2. Utilitzar recursos tecnològics en la producció d'imatges visuals i d'audiovisuals.
3. Realitzar projectes que comporten processos de concepció i execució cooperativa.
4. Dibuixar formes i espais aplicant els sistemes de representació.
5. Realitzar obres bidimensionals i tridimensionals, experimentant i utilitzant diversitat de materials, tècniques i procediments.
6. Emprar estratègies i tècniques pròpies dels àmbits artístics i la comunicació visual i audiovisual.
7. Reconèixer imatges, produccions artístiques i objectes dels entorns visuals i audiovisuals i del patrimoni, atenent als aspectes formals, expressius, narratius i crítics de les propostes.

ARTS ESCÈNIQUES I DANSA (matèria optativa de 4t)

INTRODUCCIÓ

Les competències pròpies de la matèria d'arts escèniques i dansa són dues: la competència artística i cultural i la competència comunicativa lingüística i audiovisual.

La competència artística i cultural comporta apreciar el fet cultural i artístic, disposar dels coneixements, procediments i actituds que permeten accedir a les seves diferents manifestacions, així com disposar de capacitats cognitives, perceptives i comunicatives, sensibilitat i sentit estètic per poder comprendre-les, valorar-les, emocionar-se i gaudir-ne. Posar en funcionament la imaginació i la creativitat, i, en la mesura que les activitats culturals i artístiques suposen generalment un treball col·lectiu, disposar d'habilitats de cooperació i tenir consciència de la importància del treball en equip.

La competència artística i cultural també comporta una actitud oberta, respectuosa i crítica cap a la diversitat d'expressions artístiques i culturals, i un interès per participar en la vida cultural i contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat com de les altres comunitats i cultures, en especial aquelles a les quals pertanyen persones de l'entorn del centre educatiu.

En el context de la matèria, la formació humanística, artística i cultural no s'adquireix d'una manera passiva i unidireccional, sinó que l'alumnat s'ha de convertir en actor/artista/espectador i consumidor alhora, i és per mitjà d'aquesta pràctica activa que l'alumnat adquireix uns hàbits per poder apreciar les diferents obres artístiques dins el context en què s'han creat.

L'alumnat, per mitjà de l'adquisició dels coneixements morfològics, anatòmics i fisiològics, i l'exercici pausat i conscient, ha d'arribar a un coneixement del seu propi cos i les seves possibilitats físiques i expressives artístiques, valorant en tot moment la importància dels hàbits saludables i la prevenció dels accidents derivats de l'exercici físic.

Igualment, l'alumnat ha d'adquirir un coneixement d'un repertori bàsic de visualització de coreografies de diferents estils, èpoques i autors. La pràctica habitual de visionar o presenciar manifestacions de dansa per mitjà dels instruments d'anàlisi adequats ajuda l'alumnat a enfrontar-se a la interpretació de les manifestacions artístiques, ampliant la seva capacitat de veure per tal de comprendre-les i valorar-les en la seva diversitat. Aquesta anàlisi es basa en el coneixement dels diferents elements que intervenen en una producció escènica que inclogui manifestacions de dansa, com la interpretació, l'escenografia, la direcció, el vestuari o la il·luminació, la qual cosa ajudarà els alumnes en l'elecció de possibles camins professionals i acadèmics en un futur. Aquesta competència, a més, obre expectatives i planteja la utilització de noves i diferents tecnologies i suports aplicats a la creativitat artística, com el disseny, l'animació, la fotografia o la imatge digital.

Una adequada manera de treballar la competència comunicativa lingüística i audiovisual és a través del teatre, la música i el cant. Cal treballar la lectura i la comprensió de textos literaris, les lletres de cançons, l'expressió oral i la dicció, sense oblidar els exercicis de dramatúrgia amb la creació de textos teatrals i lletres de cançons. Per al desenvolupament d'aquesta competència, cal el domini d'unes tècniques de veu i expressió corporal i musical, alhora que es reflexiona sobre el que hi ha al darrere, sabent quan i com s'han d'usar, aprenent a explicar la pròpia elecció, estant obert a les variades possibilitats tècniques, sabent comunicar i expressar, tot canalitzant la pròpia creativitat.

CONTINGUTS I CRITERIS D'AVALUACIÓ

Continguts

El món de les arts escèniques i la dansa

- Fonaments dels diferents llenguatges escènics.
- Tipus i gèneres de teatre.
- Principals corrents i estils de dansa.
- Arts performatives i de carrer.
- Elements tècnics i lèxic propi de l'escena i la dansa.
- Estructura d'un espectacle.

Relacionar i interpretar

- Organització estructural del cos i de la veu.
- Característiques anatòmiques relacionades amb l'escena i la dansa.
- Actituds saludables envers el cos i la veu en l'àmbit de la interpretació i el moviment.
- Interrelació de l'escena, la dansa i la música i relació amb les altres arts dins un mateix context.
- Tasques generals i específiques de les professions i oficis de l'escena i la dansa.
- Disseny d'un espectacle.

Comunicar i expressar

- Relació entre textos literaris i llenguatges escènics.
- Descoberta de les possibilitats expressives i comunicatives dels diversos llenguatges escènics.
- Desenvolupament de la capacitat crítica de comunicació.
- Ús de llenguatges escènics en diferents contextos, estímuls o situacions.

Context social i cultural

- Coneixement i identificació de les principals escoles, tendències i estils escenogràfics i coreogràfics al llarg de la història i fins a l'actualitat.
- Funcions de les arts escèniques, la dansa i la música en les diferents cultures, societats i períodes històrics.
- Manifestacions de l'escena i de dansa com a part del patrimoni de la humanitat i desenvolupament de la capacitat de gaudi estètic.

Criteris d'avaluació

1. Resumir les característiques més rellevants de diverses èpoques de la història dels diversos llenguatges escènics amb relació al context històric, social i cultural.
2. Identificar, comprendre i explicar els diferents llenguatges escènics.
3. Dissenyar i/o participar en projectes de creació i difusió escènica, assumint diferents rols.
4. Exposar raonadament i mostrar físicament, en relació amb les diferents arts escèniques, alguns hàbits o comportaments que millorin el desenvolupament físic i artístic.
5. Relacionar els gestos i moviments habituals, i els principals esforços o postures dels diferents tipus d'arts escèniques i de la dansa.
6. Comentar peces teatrals, musicals i coreogràfiques, emprant la terminologia adequada, mostrant respecte i rigor, tenint en compte el valor artístic i el context.
7. Interpretar en grup diferents danses a través de l'aprenentatge de coreografies.
8. Demostrar capacitat per improvisar una seqüència de moviments, lliures o amb una finalitat determinada, i valorar la importància de la improvisació en el teatre i en la dansa.